

آموزش سواد اطلاعاتی

مروری بر تجربه کشورهای توسعه یافته

پوریا ربیعی فارسیجانی

آموزگار کلاس چهارم دبستان امام‌هادی (ع) منطقه ۱۴

اشاره

در بسیاری از کشورها، توسعه آموزش سواد اطلاعاتی برآمده از آموزش کاربران در محیط مدرسه است. هرینگ (۱۹۹۶) معتقد است که اواسط دهه ۱۹۸۰ شاهد موج بزرگی از تحقیقات و کتاب‌ها پیرامون مهارت‌های اطلاعاتی در مدارس بوده است. آنچه در ادامه از نظراتان می‌گذرد مروری بر تجارب کشورهای مختلف در زمینه آموزش سواد اطلاعاتی است.

کلیدواژه‌ها: آموزش سواد اطلاعاتی، مهارت‌های اطلاعاتی، توسعه آموزش

انگلستان

«کتابخانه بریتانیا» از سال ۱۹۷۹ پروژه‌های پژوهشی بسیاری را در زمینه سواد اطلاعاتی (در مدارس و نظام آموزشی) انجام داده است. مارلند^۲ (۱۹۸۱) طبقه‌بندی جدیدی از مهارت‌های اطلاعاتی را به‌عنوان سند استاندارد جنبه‌های سواد اطلاعاتی در برنامه درسی ارائه کرده است. به گفته راجرز^۳ (۱۹۹۴)، مدل مارلند که برای مهارت‌های اطلاعاتی ارائه شده است، حاصل کارهای اساسی وی در مدارس متوسطه در طول دهه ۱۹۸۰ است. سیاست‌های کلی مدرسه در گزارش شورای مدارس انگلستان (۱۹۸۱) با عنوان «مهارت‌های اطلاعاتی در برنامه درسی متوسطه» آمده است که از لحاظ بیان ساده، اما عمل

به آن مشکل است، زیرا باعث ایجاد مانع و واکنش در برابر تنظیم سیاست‌های پیش‌رونده مدرسه بودند. در این گزارش آمده است:

«امروزه افراد نیاز روزافزونی به جست‌وجوی مطالب متفاوت دارند. در طول حیات بشر، هرگز تا این حد وابسته به اطلاعات کاربرد مؤثر آن نبوده‌ایم. باید بتوانیم به جست‌وجوی نیازهای خود بپردازیم، نظرها و حقایق ارائه شده را نقدانه بررسی کنیم و از یافته‌ها بهره بگیریم. یادگیری «چگونه یاد گرفتن» از مدرسه آغاز می‌شود و در دوره نوجوانی، محیط کار، فعالیت‌های تفریحی و اوقات فراغت و آموزش‌های عالی نیز ادامه پیدا می‌کند، اما هنوز بالاترین نگرانی مدارس یادگیری دانش‌آموزان است و آموزش «چگونه یاد گرفتن» از بزرگترین مشکلات مدارس محسوب می‌شود. اگرچه برخی از دانش‌آموزان می‌توانند از تمامی منابع یادگیری که مدرسه در اختیارشان قرار می‌دهد استفاده کنند، اما اکثر آن‌ها این کار را انجام نمی‌دهند. مسئولیت اصلی مدارس آموزش این نوع یادگیری‌ها به دانش‌آموزان است.»

اگر چه سیاست‌های توسعه‌ای انگلستان در دهه ۱۹۸۰ راهکارهای نسبتاً ثابت داشته است، اما در دهه ۱۹۹۰ تحولات توسعه کاملاً به صورت آرام انجام شدند.

افزایش طرح‌های پروژه‌محور در «برنامه درسی ملی»^۴ سبب شد تا آموزش دانش‌آموز محور و «یادگیری مبتنی بر منابع»^۵

در مدارس پا بگیرد و رویکردهای یاددهی - یادگیری دچرا تحول شوند. به علاوه، ساختارهای جدیدی برای ارائه مهارت‌های اطلاعاتی و فناوری اطلاعات - ارتباطات در برنامه درسی ابتدایی، متوسطه ایجاد شدند.

تا دهه ۱۹۹۰، پژوهش‌ها بر توسعه سواد اطلاعاتی در دبیرستان و مدارس ابتدایی، توسعه سواد اطلاعاتی در برنامه درسی، و تحلیل محتوای سواد اطلاعاتی در برنامه درسی تمرکز داشتند. از دهه ۱۹۹۰، با معرفی چند مدل پژوهش‌محور، از جمله مدل «هرینگ» در آموزش سواد اطلاعاتی و برنامه‌های آموزشی، نقش «کتاب‌دار معلم» برجسته شد. نتایج تحقیقات انجام شده بین سال‌های ۱۹۸۳ تا ۱۹۸۸ نشان می‌دهد، به‌منظور توسعه مهارت‌های اطلاعاتی بهتر است از «رویکرد کل‌نگر»^۶ استفاده شود.

هلند

در اواسط دهه ۱۹۸۰ سواد اطلاعاتی هدف مشخص مدارس هلند بوده است.

در اوایل دهه ۱۹۸۰، گزارش جامعی از تحقیقات انجام شده به سفارش دولت ارائه شد که در آن نیاز به آموزش کاربران اطلاعات همراه با آگاهی‌های فناوری اطلاعاتی در دوره ابتدایی مورد تأکید قرار گرفت.

«کارگاه آموزش ملی کتابخانه‌های مدارس متوسطه» به کتاب‌داران مدارس کمک کرد تا برنامه توسعه جدیدی را در مدرسه و کتابخانه‌های مدارس اجرا کنند. آن‌ها بر همکاری معلمان و کتابداری مدارس تأکید بسیار دارند تا از این طریق سواد اطلاعاتی با برنامه درسی تلفیق شود. «درگاه ملی»^۷ به نام «لوی»^۸ مخصوص افرادی است که در زمینه آموزش کاربران در سطح آموزش عالی فعالیت دارند. از سال ۱۹۹۳ کسب مهارت‌های اطلاعاتی به‌عنوان جزئی از برنامه درسی دوره متوسطه مدارس هلند شناخته شد. در این سال، «بنیاد توسعه برنامه درسی» توصیه‌نامه مهارت‌های اطلاعاتی را برای دانش‌آموزان مدارس متوسطه منتشر کرد. این توصیه‌نامه شامل فراگیری تعریف مسئله و چگونگی انتخاب و سازمان‌دهی اطلاعات بازاریابی شده است. کتاب‌داران و معلمان راهنمای دانش‌آموزان در زمینه اجرای این تحقیقات هستند و سواد اطلاعاتی و رایانه‌ای محور برخی از نوآوری‌های برنامه درسی قرار گرفتند.

سوئد

در دهه ۱۹۵۰، «سازمان مرکز خدمات کتابخانه‌ای سوئد» یک مجموعه مواد آموزشی طراحی کرد که هدف آن‌ها تدریس «مهارت‌های پایه کتابخانه‌ای»^۹ در مدارس بود. برای مثال در سال ۱۹۷۳ کتاب «چگونه مطالب را از کتاب‌های متفاوت استخراج کنیم» و در سال ۱۹۷۶ کتاب «چگونه مطالب را داخل کتابخانه جست‌وجو کنیم» چاپ شدند که محبوبیت خاصی هم

داشتند. هدف از انتشار این مجموعه آموزش نحوه پیدا کردن ادبیات پژوهشی مورد نیاز دانش‌آموزان بود. «دفتر کتابخانه دانمارک» نیز مشابه این کتاب‌ها را تدوین کرد. لازم به ذکر است که بسته‌های کوچک آموزشی مجزا با عنوان «استفاده از کتابخانه» که ارتباط کمی با تکالیف و دیگر برنامه‌های آموزشی مدرسه داشت؛ به دانش‌آموزان تدریس می‌شد.

در دهه ۱۹۸۰ شاهد گسترش آموزش سواد اطلاعاتی در مدارس سوئد بودیم. مثلاً کوهن نتایج مطالعه سه ساله خود (۱۹۹۱ - ۱۹۸۸) را ارائه داده است که در آن، آموزش مهارت‌های کتابخانه‌ای و مهارت اطلاعاتی با برنامه

درسی دوره ابتدایی شهر «کالامار» تلفیق

شده است. در طرح پژوهشی روش‌های

برنامه‌ریزی مشترک معلمان و

کتاب‌داران، شیوه کسب دانش

دانش‌آموزان و معرفی کتابخانه‌ها

در برنامه درسی، تأثیر کتابخانه

بر فرایند شناختی، و نقش

کتاب‌دار مدرسه بررسی شده

است. معلمان و کتاب‌داران به

این نتیجه رسیدند که تدریس

به‌روش‌های مسئله‌محور و

مبتنی بر منابع مشکل است، اما

دانش‌آموزانی که این آموزش‌ها را

بگذارند، یادگیری خلاق‌تر، مثبت‌تر

و مستقل‌تری خواهند داشت.

دبیرستان موستراس نمونه دیگری است

که در آن دانش‌آموزان تشویق شدند در فرایند

یادگیری مسئله‌محور به جست‌وجوی اطلاعات، استفاده

از اطلاعات، و ارزشیابی اطلاعات بپردازند و این کارها را با

پشتیبانی فناوری اطلاعاتی در برنامه درسی ملی انجام دهند.

برخلاف گذشته، معلم دیگر به‌صورت مستقیم تدریس نمی‌کرد.

بلکه برای یادگیری موفق دانش‌آموزان محیطی را مهیا

می‌ساخت. نقش معلم «الهام‌بخش»^{۱۰} و پشتیبان بود. در این

روش، مؤلفه اصلی شامل تعریف مسئله، جست‌وجوی اطلاعات

و ارزیابی آن، گزارش نتایج و نتیجه‌گیری است. دانش‌آموزان

طرح پژوهشی خود را انتخاب کردند و مشغول انجام پژوهش

خود شدند و به‌عنوان کار مستقل فردی، حتی در خارج از

مدرسه اجرای آن را دنبال کردند. به تمامی دانش‌آموزان

و معلمان رایانه قابل حمل داده‌شد. در تمامی کلاس‌های

درس، اتاق‌های کارگروهی، اتاق معلمان و حتی اتاق برخی از

فعالیت‌ها نیز به شبکه متصل شدند. رویکرد طرح پژوهشی یا

پروژه‌ای^{۱۱} همکاری بین رشته‌های مختلف را الزامی می‌کند.

برای مثال معلمان تاریخ و زبان باید با یکدیگر همکاری

کنند. مدارس خصوصی نیز خواهان اجرای این روش شدند.

نروژ

قدیمی‌ترین نمونه تلفیق مهارت استفاده از کتابخانه با درس‌های عادی متعلق به کشور نروژ است. در سال ۱۹۷۸ کتاب «استفاده از کتابخانه مدرسه» توسط «هیئت مدیره کتابخانه‌های عمومی و مدارس نروژ» چاپ شد. در این کتاب نمونه‌ها و توضیحاتی در مورد نحوه استفاده از کتابخانه مدرسه به صورت برنامه‌های عادی آموزشی ارائه شده است.

ایتالیا

اجرای موفق سواد اطلاعاتی در مدارس را می‌توان در کشورهای دیگر نیز جست‌وجو کرد. برای مثال، «مجتمع مدارس ایالتی بولمات» در ایتالیا برنامه درسی چند ساله‌ای را ارائه داده است که مهارت‌های اطلاعات را به دانش‌آموزان تدریس می‌کند. در گزارش آمده است که اهداف دوره به روشنی معرفی شده‌اند و مشخص است که دانش‌آموزان پس از رسیدن به پایه پنجم می‌توانند از مهارت‌های مطالعه، استفاده از کتابخانه، سواد رسانه‌ای و استفاده از منابع اطلاعاتی غیرکتابخانه‌ای استفاده کنند.

اسپانیا

«برنال»^{۱۲} در اسپانیا، پیشرو توسعه سواد اطلاعات در مدارس است. وی در سال ۱۹۸۵ طرح «آموزش اطلاعات»^{۱۳} را ارائه داد که بخشی از اولین برنامه ملی اسناد و مدارک اطلاعات علمی - فناوری بود. در سال ۱۹۹۲ چند واحد درسی انتخابی برای سواد اطلاعاتی تدوین و چند طرح آزمایشی، از جمله آموزش کاربران، در مدارس انجام شد. در برخی از مناطق، مراکز هماهنگی

وظیفه پشتیبانی کتابخانه مدارس در امر توزیع مواد آموزشی و تبادل تجارب را به عهده داشتند تا سواد اطلاعاتی تقویت شود. مثلاً در «مالاکا»^{۱۴} برای پشتیبانی از سواد اطلاعاتی، برای دانش‌آموزان مواد آموزشی خاصی را در شبکه وب قرار دادند. در دبیرستانی در «سالامانکا»^{۱۵} معلمان تمامی رشته‌ها، برای تقویت فرایند یادگیری دانش‌آموزان، از کتابخانه استفاده می‌کنند. چند طرح سواد فناوری اطلاعاتی - ارتباطی نیز در حال اجراست که دانش‌آموزان دبستانی و دبیرستانی را تحت پوشش قرار داده است. در این مدارس سایت‌های کتابخانه، کتابخانه مجازی و منابع یادگیری به یکدیگر متصل شده‌اند. مشکل عمده برنامه‌های آموزش سواد فناوری اطلاعاتی - ارتباطی این پیش فرض شایع و غلط است که مهارت ابزارهای فناوری اطلاعاتی - ارتباطی، معادل مهارت توانایی دستیابی به اطلاعات و استفاده از آن است.

آلمان

طرح «جیلاس»^{۱۶} توسط کنسرسیومی اروپایی متشکل از کتابخانه‌های عمومی در آلمان، انگلستان، فنلاند، یونان، اسپانیا و پرتغال به وجود آمده است. رهبری طرح را کتابخانه شهر اشتوتگارت آلمان به عهده دارد. در این طرح کتابخانه‌ای مجازی برای کودکان ۹ تا ۱۲ سال ایجاد شده است. این طرح به دانش‌آموزان امکان می‌دهد، با شش زبان کشورهای شرکت‌کننده به اطلاعات دسترسی داشته باشند، با کتابخانه‌های عضو و کودکان دیگر مکاتبه کنند و در تمریناتی شرکت کنند که به آن‌ها کمک می‌کنند مهارت‌های اطلاع‌یابی خود را افزایش دهند.

آمریکا

یکی از عوامل مؤثر بر توسعه سواد اطلاعاتی در آمریکا انتشارات محرمانه مهارت‌های ضروری برای پیشرفت (۱۹۹۱) است که با عنوان «مدارس چه باید بکنند»، منتشر شده است که بر جابه‌جایی جهت‌گیری اقتصادی جامعه معاصر آمریکا، به سمت خدمات اطلاعاتی تأکید کرده است. در این گزارش، نیازهای افراد برای ورود به اشتغال داشتن مهارت‌هایی است که عبارت‌اند از:

- مهارت‌های اصلی؛ مثل ارتباط و فهمیدن در زمینه خواندن، نوشتن و صحبت کردن.
- مهارت‌های تفکر؛ مثل حل مسئله، دانستن چگونگی یاد گرفتن، تولید عقاید جدید.
- مهارت‌های تصمیم‌گیری؛ مثل تنظیم اهداف و انتخاب بهترین گزینه از میان گزینه‌های گوناگون.

خصوصیات شخصی تبلور این سه مهارت را می‌توان در مفهوم سواد اطلاعاتی یافت. زیرا سواد اطلاعاتی شامل مهارت‌های تشخیص نیاز اطلاعاتی، جایابی منابع، دسترسی، بررسی، گزینش دقیق، استخراج، ذخیره اطلاعاتی، تفسیر و نقادی، سازمان‌دهی، ارائه و ارزشیابی نهایی است.

بنابراین سواد اطلاعاتی را می‌توان با تولید دانش برابر دانست. بسیاری از پیشرفت‌هایی که در زمینه توسعه سواد اطلاعاتی در ایالات متحده آمریکا صورت پذیرفته‌اند، بر مبنای همکاری‌های به انجام رسیده‌اند. گروه‌های کاری کشوری، سازمان‌های تخصصی، و نیروهای کاری ویژه از جمله عناصری بوده‌اند که در سطح ملی به مدت چندین دهه با یکدیگر همکاری داشته‌اند تا مفهوم سواد اطلاعاتی را در سطح جامعه، تعریف و تدوین کنند و توسعه دهند. در سال ۱۹۸۹، «کمیسون ریاستی انجمن کتابخانه‌های آمریکا در امر سواد اطلاعاتی» یک فرد باسواد اطلاعاتی را چنین تعریف کرده است: «کسی که قادر است تشخیص دهد که در چه زمان به اطلاعات نیاز است و می‌تواند اطلاعات مورد نیاز را جایابی و ارزیابی کند و مورد استفاده قرار دهد». در سال ۱۹۹۰، «همایش ملی سواد اطلاعاتی» تشکیل شد. این همایش که با مدیریت توانمند **پاتریشیا بریویک**، از دانشگاه ملی سن‌خوزه در کالیفرنیا، اداره می‌شود، بسیار فراگیر است و بیش از ۸۵ سازمان درگیر در امور آموزشی، کاری، تجاری و اجتماعی در آن عضویت دارند. اعضای مزبور در تلاش‌اند تا آگاهی ملی و بین‌المللی را در رابطه با ضرورت سواد اطلاعاتی ارتقا بخشند و انجام اقداماتی برای کسب مهارت‌های اطلاعاتی را تشویق کنند. این همایش به چهار حوزه فعالیت اصلی توجه خاص دارد و از طریق سازمان‌های عضو به بررسی نقش اطلاعات در زندگی، کار، تحصیل، و امور اجتماعی افراد می‌پردازد. به‌علاوه می‌کوشد، سواد اطلاعاتی را با برنامه‌های آنان تلفیق کند. همایش ملی سواد اطلاعاتی به اجرا، پشتیبانی و نظارت پروژه‌هایی در رابطه با سواد اطلاعاتی، چه در ایالات

متحده آمریکا و چه در خارج از این کشور، می‌پردازد و از تدوین و اتخاذ رهنمودهای سواد اطلاعاتی توسط سازمان‌های نظارتی، همچون وزارت‌های آموزش و پرورش ایالتی، کمیسیون‌های آموزش عالی، و هیئت مدیره‌های دانشگاهی، حمایت می‌کند. اعضای همایش روی برنامه‌های تربیت‌معلم کار می‌کنند تا اطمینان یابند که معلمان جدید قادرند سواد اطلاعاتی را با تدریس خود تلفیق کنند. در حال حاضر استرالیا نیز در تلاش است تا همایش مشابهی را راه‌اندازی کند.

در سال ۱۹۹۸، «انجمن کتابخانه‌های آموزشی آمریکا» و «انجمن فناوری و ارتباطات آموزشی» در انتشار کتاب «قدرت اطلاعات: برقراری مشارکت در یادگیری»، مشتمل بر «استانداردهای سواد اطلاعاتی برای یادگیری دانش‌آموزان از کودکان تا دبیرستان»، همکاری کردند.

نیوزیلند

نیوزیلند از سال ۱۹۹۳ دارای یک چارچوب آموزش رسمی ملی برای مهارت‌های اطلاعاتی در حوزه آموزش‌های اجباری بوده و چارچوب برنامه درسی ملی را که توجه خاصی به مهارت‌های اطلاعات، همراه با حل مسئله و مهارت ارتباطی دارد،

تدوین کرده است. این چارچوب پایه

محکم برای توسعه سواد اطلاعاتی در آموزش اجباری است. در سال ۱۹۹۸، مطالعه‌ای به منظور تعیین نیازهای خاص معلمان از نظر آماده‌سازی دانش‌آموزان برای استفاده مؤثر از اطلاعات و ایفای نقش، به مثابه تسهیل‌کنندگان یادگیری مبتنی بر منابع اطلاعاتی انجام گرفت. نتایج این تحقیق نشان داد، گرچه آموزش مهارت‌های اطلاعاتی در مدارس ضرورت دارد، اما به‌درستی در برنامه درسی گنجانده نشده است. به‌علاوه، هر چند مربیان برای مهارت‌های اطلاعاتی ارزش قائل‌اند، اما آگاهی آنان در مورد آموزش چنین مهارت‌هایی اندک است و در مدارس از سواد اطلاعاتی به‌طور اساسی حمایت نمی‌شود.

مطالعات نشان می‌دهند که گرچه با سیاست‌های موجود، از آموزش سواد اطلاعاتی به‌طور اساسی حمایت نمی‌شود، اما آموزش سواد اطلاعاتی در مدارس الزامی است. البته اجرای آن در عمل، به‌علت فقدان برنامه‌های مناسب برای توسعه حرفه‌ای معلمان و استادان بدون همکاری با افراد دیگر، نظیر کتاب‌داران مدارس ابتدایی، بسیار دشوار خواهد بود.

نتایج نظرسنجی از مدارس نیوزیلند نشان می‌دهد، اکثر معلمان نیاز خود را به توسعه حرفه‌ای برای برآوردن نیاز اطلاعاتی در

گرچه آموزش

مهارت‌های اطلاعاتی در

مدارس ضرورت دارد، اما به‌درستی

در برنامه درسی گنجانده نشده است.

به‌علاوه، هر چند مربیان برای مهارت‌های

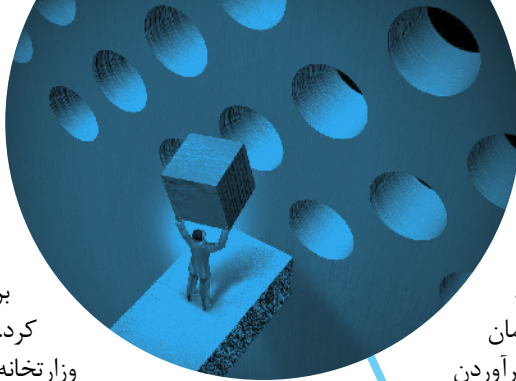
اطلاعاتی ارزش قائل‌اند، اما آگاهی آنان

در مورد آموزش چنین مهارت‌هایی

اندک است و در مدارس از سواد

اطلاعاتی به‌طور اساسی

حمایت نمی‌شود

سیاست‌گذاری برنامه‌داری در این زمینه برای پیش‌دبستان تا پیش‌دانشگاه را بررسی کرد. نتایج این مطالعه نشان می‌دهد، اولویت مالی وزارتخانه «کتاب‌دار معلم» است و بر استانداردسازی آزمون سواد اطلاعاتی تأکید می‌شود. زیرا تأثیر مشخصی بر توسعه سواد اطلاعاتی دارد. وضعیت کنونی کتابخانه‌های مدارس کانادا بر سیاست‌گذاری تأثیر دارد. زیرا کتاب‌داران مورد حمایت دولت هستند و کتاب‌دار معلم‌های آموزش دیده قادرند اهداف آموزشی را برآورده کنند. سیاست کنونی در زمینه سواد اطلاعاتی تقویت‌کننده محیط یادگیری براساس دسترسی مناسب و عادلانه به مهارت‌های اطلاعاتی است.

برنامه‌داری حساس می‌کنند. با این حال، معلمان از راهبردهای برآوردن نیازهای اطلاعاتی، یا تشخیص مهارت‌های کاربرد اطلاعات و یادگیری مبتنی بر منابع، شناخت کمی دارند.

ژاپن

در ژاپن، اینوو^{۱۷} و همکارانش (۱۹۹۷). بر نیاز به تجدید نظر در برنامه‌های درسی و ارتقای سواد اطلاعات تأکید کردند. آن‌ها خاطر نشان ساختند، سواد اطلاعاتی به همان اندازه خواندن، نوشتن، و محاسبه کردن، یکی از ضرورت‌های اساسی برای زندگی دانش‌آموزان و دانشجویان در جامعه اطلاعاتی پیشرفته است. همچنین آنان بر ضرورت ایجاد اخلاق در زمینه کاربرد اطلاعات تأکید کردند. مویبر^{۱۸} و همکارانش (۲۰۰۱) اشاره کردند، سواد اطلاعاتی در وزارت آموزش و پرورش ژاپن از چهار عنصر تشکیل شده است:

- توانایی قضاوت^{۱۹} (ارزیابی)، انتخاب، سازمان‌دهی، و پردازش اطلاعات و ایجاد اطلاعات و ارتباطات؛
- شناخت ویژگی‌های جامعه اطلاعاتی و تأثیر اطلاعات بر جامعه و انسان؛
- تشخیص اهمیت اطلاعات و مسئولیت در قبال اطلاعات؛
- شناخت اساس علوم اطلاعات، یادگیری مهارت‌های اطلاعاتی پایه، و کار با ابزار و وسایل اطلاعاتی (به‌خصوص رایانه).

سنگاپور

در سنگاپور، دولت در حال تبلیغ برای ساخت جامعه‌های مبتنی بر دانش است تا با الزامی کردن آمدگی همه افراد برای کار در محیطی اطلاعاتی، آن‌ها از همه مهارت‌های حل مسئله برخوردار و به سواد اطلاعاتی مجهز شوند و در توسعه اقتصادی کشور مشارکت کنند. در سنگاپور، مهارت‌های اطلاعاتی در دوره‌های ابتدایی و متوسطه براساس مصوبات وزارت آموزش به دانش‌آموزان تعلیم داده می‌شوند. این امر ابتدا به‌عنوان اقدامی آزمایشی در سال ۱۹۸۷ آغاز شد و سپس به سرعت گسترش یافت. در سال ۱۹۹۶، با همکاری معلمان و کتاب‌داران، حاصل اجرای پروژه‌های مشارکتی گروه‌های پشتیبانی کتابخانه در مدارس ابتدایی به چاپ رسید و در سال ۱۹۹۷، «سواد اطلاعاتی و رهنمودهای سواد اطلاعاتی»، به‌عنوان اثری حاوی مطالب تکمیلی، انتشار یافت.

کانادا

راسل^{۲۰} (۲۰۰۴) از طریق یک مطالعه موردی، سواد اطلاعاتی در وزارت آموزش و پرورش «اونتاریو» کانادا، و

پی‌نوشت‌ها

1. Herring
2. Marland
3. Rogers
4. National Curriculum
5. Resource - based learning
6. Holistic approach
7. National platform
8. Loowl
9. Basic library techniques
10. inspiration
11. The project approach
12. Bernal
13. Pedagogy of information
14. Malage
15. Salamanca
16. CHILIAS
17. Inoue
18. Muir
19. Capability of judgement
20. Russell

منابع

literacy - an emerging global priority. (White Paper prepared for UNESCO, the U.S. National Commission on Libraries and Information Science, and the National Forum on Information Literacy, for use at the Information Literacy Meeting of Experts, Prague, The Czech Republic.) 5. Retrieved 10 January 2003 from <http://www.nclis.gov/libinter/infolitconf&meet/papers/rader-fullpaper.pdf>

6. Rader, H. B. (2002). Information literacy - an emerging global priority. (White Paper prepared for UNESCO, the U.S. National Commission on Libraries and Information Science, and the National Forum on Information Literacy, for use at the Information Literacy Meeting of Experts, Prague, The Czech Republic.) 7. Retrieved 10 January 2003 from <http://www.nclis.gov/libinter/infolitconf&meet/papers/rader-fullpaper.pdf>

8. Rogers, R. (1994). Teaching information skills: a review of the research and its impact on education. London: Bowker-Saur.

9. Russell, Pia (2004) Information Literacy and Education Policy: AN instrumental CASE STUDY OF THE ONTARIO PUBLIC SCHOOL CURRICULUM. A thesis submitted in conformity with the requirements for the degree of Master of Information Studies Faculty of Information Studies University of Toronto

10. Virkus, S. (2003) "Information literacy in Europe: a literature review." Information Research, 8(4), paper no. 159 [Available at: <http://informationr.net/ir/8-4/paper159.html>]

۱. عینی، اکرم (۱۳۹۴). سواد اطلاعاتی در مراکز یادگیری مدرسه. منادی تربیت، تهران.

2. Breivik, P. S. (1998). Student learning in the information age. Phoenix, AZ: American Council on Education and Oryx Press.

3. Manchester Metropolitan University (2007) What is Information Literacy: Information Literacy Literature Review . Department of Information & Communication LearnHigher CETL: Information Literacy. available at : www.learnhigher.mmu.ac.uk/research/InfoLit-Literature-Review.pdf

4. Moore, P. (2005). An analysis of information literacy education worldwide. School Libraries Worldwide, 11(2), 1.

5. Rader, H. B. (2002). Information